

СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Державний університет "Київський авіаційний інститут"

***Анотація:** Охарактеризовано особливості та сучасний стан державної підтримки інноваційного підприємництва. Визначено основи методи інституціонального та фінансово-інвестиційного забезпечення державної підтримки інноваційного підприємництва.*

Ключові слова: інновації; підтримка; інструменти; світовий досвід.

WORLD EXPERIENCE OF STATE SUPPORT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP

***Annotation:** The features and current state of support for state innovative entrepreneurship are characterized. The foundations of methods for institutional and financial and investment support for state support for innovative entrepreneurship are determined.*

Keywords: innovation; support; tools; world experience.

Державна підтримка інноваційного підприємництва залежить від багатьох чинників, одним із яких є модель інноваційного розвитку, що реалізується в країні. Зокрема, євроатлантична модель передбачає повний цикл трансформації ідеї в матеріалізований об'єкт із подальшою комерціалізацією. Вона характерна для США, Великої Британії, Німеччини, Франції, скандинавських країн тощо. Східноазіатська модель, що використовується в Японії, Південній Кореї, Китаї, Сінгапурі та інших країнах, відрізняється тим, що дослідження як етап інноваційного процесу майже не здійснюється. Замість цього країни адаптують і вдосконалюють технології, розроблені за кордоном.

Альтернативна модель характерна для країн із низьким науковим потенціалом, де відсутні фундаментальні та прикладні дослідження. Інноваційний розвиток у таких державах (наприклад, Португалія, Таїланд, Йорданія, Чилі) базується на запозиченні та вдосконаленні технологій у ключових галузях економіки.

З огляду на це, а також на інші фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, інструменти інноваційної підтримки відрізняються в різних країнах. У будь-якому випадку, держава та формальні інституції повинні створювати сприятливі умови для підприємницької діяльності, зокрема:

- інформаційне сприяння;
- підтримку інноваційних проєктів;
- сприяння участі у виставках та ярмарках;
- оптимізацію рутинної діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва (МСП);
- інфраструктурну допомогу.

Методи державної підтримки інноваційного підприємництва поділяються на прямі та непрямі. Прямі методи включають бюджетне фінансування, кредитування, субсидювання процентних ставок, державні замовлення, пільгові умови оренди державної нерухомості тощо. Вони забезпечують цільову підтримку, проте можуть сприяти корупції та збільшенню адміністративних витрат. Непрямі методи реалізуються через зміни в податковій, цінovій, амортизаційній політиці, а також у сфері освіти та підготовки кадрів. Наприклад, у ряді країн ОЕСР (Франція, Велика Британія, Бельгія, Данія, США, Австралія) застосовуються податкові

кредити та знижки для інноваційної діяльності. Водночас у Німеччині, Фінляндії, Ісландії та Швеції натомість використовують зменшення оподаткованого прибутку на суму витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР).

Фінансування інноваційних підприємств відрізняється від традиційного бізнесу. Головним джерелом є венчурний капітал, який надходить від венчурних фондів, приватних інвесторів та корпоративного венчурного фінансування. У США домінують венчурні фонди, тоді як у Японії близько 80% венчурного капіталу надходить від приватних компаній.

Країни ЄС можуть отримувати фінансування на НДДКР через гранти Європейського дослідницького фонду. Грантові кошти спрямовуються на співпрацю університетів, промисловості та наукових центрів, підтримку наукових колективів, підготовку кадрів, розвиток інфраструктури МСП тощо.

США вирізняються децентралізованою системою підтримки інновацій, де беруть участь різні рівні влади, університети, комерційні та некомерційні організації. Основними програмами підтримки є «SBIR» (підтримка інновацій малих підприємств) та «STTR» (координація розробок між бізнесом та академічними установами).

У Великій Британії діє система державних грантів для стартапів, а також венчурне фінансування та пільгове кредитування. Програма StartUpLoan передбачає кредити для стартапів на суму 25–30 тис. фунтів із пільговими умовами. Додатково використовуються краудфінансування, залучення пенсійних фондів та податкові пільги для інвесторів у ризикові МСП.

У Франції держава сприяє створенню інноваційних центрів та наукових кластерів, таких як GIANT у Греноблі. У Канаді діють консультаційні програми, субсидії на НДДКР та державне страхування кредитів для МСП.

Сінгапур має понад 50 програм підтримки підприємництва, зокрема гранти, кредитування, зниження податкового навантаження та краудінвестинг. У КНР механізм надання державної підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва регулюється Національною комісією з розвитку та реформ, Центром координації та співпраці бізнесу Китаю, державною некомерційною інформаційною службою (CSMEO) та фондом кредитних гарантій.

Дослідження також показує, що провідні країни впроваджують державну підтримку інноваційних підприємств, ґрунтуючись на концепції «потрійної спіралі». Вони активно розвивають взаємодію між владою, бізнесом і університетами. Головний мотив такого підходу – усвідомлення того, що в суспільстві, заснованому на знаннях, роль університетів у співпраці з промисловістю та державними органами стає дедалі вагомішою. Водночас інновації виникають не лише з ініціативи держави, а завдяки тісній взаємодії всіх трьох інституцій. При цьому кожен із них – влада, бізнес і наука – починає частково виконувати функції інших, що, на думку дослідників, і сприяє появі нових технологічних рішень та економічному розвитку.

Досвід різних країн свідчить, що ефективна державна підтримка інноваційного підприємництва має включати фінансові стимули, консультаційні послуги та сприяння взаємодії між бізнесом, державою та науковими установами. Запозичення успішних практик може сприяти удосконаленню інноваційної політики в інших країнах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Marinho, B. F. D., & Costa Melo, I. (2022). Fostering Innovative SMEs in a Developing Country: The ALI Program Experience. *Sustainability*, 14(20), 13344. <https://doi.org/10.3390/su142013344>
2. Petrunenko I., Plotnikova M., Nielieпова A., Bilousko T., Mazur A., Goncharenko I. Development and support of small innovative entrepreneurship in Europe and the USA. *Revista San Gregorio*. Vol. 42. Universidad San Gregorio de Portoviejo, 2020, 194-204.
3. Shuba B. & Sotskyi A., 2019. "World Experience In Financing Innovative Small Businesses," *Baltic Journal of Economic Studies*, Publishing house "Baltija Publishing", vol. 5(1).

Вожегова Лариса Сергіївна, аспірантка, Державний університет "Київський авіаційний інститут", Київ,
e-mail: vozhegova@ukr.net

Vozhegova Larisa Sergiivna,, postgraduate student, State University "Kyiv Aviation Institute" , Kyiv, e-mail:
vozhegova@ukr.net